

EESTI PANK

Presidendi määrus nr 17

31. oktoober 2002. a.

Krediidiasutuste maksebilansi aruandlus

Riikliku statistika seaduse (RT I 1997, 51, 822; 2000, 47, 289; 2002, 63, 387) § 3 lõike 3 ja Eesti Panga seaduse (RT I 1993, 28, 498; 1994, 30, 463; 1998, 64/65, 1006; 1999, 16, 271; 2001, 58, 353; 59, 358; 2002, 57, 356) § 2 lõike 8 alusel

Eesti Pank määrab:

1. Kinnitada:
 - 1.1 “Tehinguliste finantsvoogude aruanne” (lisa 1);
 - 1.2 “Mittetehinguliste finantsvoogude aruanne” (lisa 2);
 - 1.3 “Mitteresidentidele müüdud ja neilt ostetud teenuste aruanne” (lisa 3);
 - 1.4 “Aruannetes kasutatavad mõisted” (lisa 4).
2. Krediidiasutustel esitada määruse punktis 1 nimetatud aruanded elektrooniliselt Eesti Pangale vastavalt määruse lisades 1–3 toodud tähtaegadele.
3. Kehtestada määruse punktis 1.1 ja 1.2 kinnitatud “Tehinguliste finantsvoogude aruande” ja “Mittetehinguliste finantsvoogude aruande” testimisperiood kuni 30. septembrini 2003. a.
4. Teha Eesti Panga presidendi 31. jaanuari 1997. a määruses nr 2 “Krediidiasutuste aruandlus” (RTL 1997, 23, 131; 1999, 6, 65; 106, 1349; 176, 2529; 2001, 2, 13; 139, 2071; 2002, 112, 1623) järgmised muudatused:
 - 4.1 jätta punktist 1 välja sõnad “Mitteresidentidele müüdud ja nendelt ostetud teenused”;
 - 4.2 jätta punktist 2.2. välja sõnad “ja kasumiaruande lisa “Mitteresidentidele müüdud ja nendelt ostetud teenused””;
 - 4.3 tunnistada kehtetuks lisa 5 “Kasumiaruande lisa “Mitteresidentidele müüdud ja neilt ostetud teenused””.
5. Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 2003. aastal.

Vahur Kraft
president

Kinnitatud
Eesti Panga presidendi
31. 10. 2002.a
määrusega nr. 17

Lisa 1

Tehinguliste finantsvoogude aruanne

1. Aruande valdkond

Mitteresidentidega seotud bilansiliste nõuete ja kohustuste tehingulised muutused aruandeperioodil. Aruandes näidatakse tekkepõhiselt aruandeperioodil toimunud finantsvara soetamine/realiseerimine ning kohustuste võtmine/tagasimaksmine.

Aruandeperioodi finantsvara neto soetamine (st aruandeperioodi jooksul toimunud finantsvara soetamine miinus realiseerimine) ja kohustuste neto võtmine (st aruandeperioodi jooksul toimunud kohustuste võtmine miinus tagasimaksmine) on võrreldav bilansis mitteresidentidega seotud vara ja kohustuste kirjete vastavate muutustega aruandeperioodi lõpu ja alguse jääkides, v.a toimunud mittetehingulised muutused.

2. Aruande esitamine

Ühe reana tuleb näidata nende tehinguliste finantsvoogude summa, mille identifikaatorid langevad kokku.

Aruande kood on 225.

3. Aruandeperiood

Aruandeperioodiks on kvartal.

4. Aruande esitamise tähtaeg

10. (kümnes) pangapäev peale aruandeperioodi lõppu.

5. Aruanderea struktuur

- 1) kirje liik
- 2) eritingimus
- 3) aruande valuuta kood
- 4) riigi kood
- 5) tähtaeg
- 6) tehingulise finantsvoo tüüp
- 7) tehingulise finantsvoo summa

1) Kirje liigi identifikaatorid

Vara

Sularaha	1
Intressimäära piiranguga sihtotstarbeline laen	2
Muu intressipiiranguga laen	3
Arvelduslaen	4
Muu laen	5
Muu nõue	6
Rahaturuinstrument	7

Investeeringimisfondi osak	8
Muu fikseeritud tulumääraga väärtpaber	9
Sidusettevõtja aktsia	10
Tütarettevõtja aktsia	11
Muu aktsia	12
Osa	13
Erastamisväärtpaber	14
Muu vara	16

Kohustused

Üleööhoius	17
Muu nõudmiseni hoius	18
Tähtajaline hoius	19
Säästuhoius	20
Muu hoius	21
Arvelduslaen	22
Muu saadud laen	23
Rahaturu instrument	24
Muu väljaantud võlakiri	25
Laenu- ja välisabifondi ressurss	26
Muu kohustus	28

Kirje liigi “Rahaturuinstrument” all näidatakse ka rahaturufondi osak.

Kirje liigi “Muu vara” all näidatakse bilansikirjetel “Muu vara” ning “Viitlaekumised ja ettemakstud tulevaste perioodide kulud” kajastatud tehingulised finantsvood.

Kirje liigi “Muu kohustus” all näidatakse bilansikirjetel “Muud kohustused” ning “Viitvõlad ja ettemakstud tulevaste perioodide tulud” kajastatud tehingulised finantsvood.

2) Eritingimuse identifikaatorid

Allutatud nõue/kohustus	8
Pöördrepo/repo	7
Eelisaktsia	5
Eritingimusest	4

3) Aruande valuuta kood

Siin näidatakse valuuta kood, milles vara või kohustus on nomineeritud või leping sõlmitud. Valuuta kood määratakse vastavalt rahvusvahelise standardi ISO 4217 valuutakoodide tabelile ja näidatakse suurte tähtedega.

4) Riigi kood

Siin näidatakse riigi kood kliendi või väärtpaberi emitendi residentsuse järgi. Välisvaluuta puhul märgitakse riigi koodiks valuuta emiteerinud riigi kood. Riigi kood määratakse vastavalt rahvusvahelise standardi ISO 3166 riikide ja territooriumide kahetäheliste koodide tabelile ja näidatakse suurte tähtedega. Kui mitteresidendist kliendi või väärtpaberi emitendi residentsust pole võimalik identifitseerida, märgitakse koodiks XX. Riigi koodiks märgitakse XX ka siis, kui tegemist on EUR-i sularahaga ja Euroopa Liidu institutsioonide poolt emiteeritud väärtpaberitega.

5) Tähtaja identifikaatorid

Tähtajata	1
Nõudmiseni	2
Kuni 1 aasta	31
1 kuni 2 aastat	6
Üle 2 aasta	32

Tähtaja identifikaator määratakse hoiuse/laenu lepingujärgse tähtaja või võlakirja kustutustähtaja alusel. Lepingu tähtaja ja/või lepingulise summa muutumisel (nt lepingu pikendamine), kui toimub rahavoog, arvestatakse lepingu tähtaega vastavalt pikendamise tähtajale (st lepingu kestus on pikendamise algusest pikendamise lõpuni).

6) Tehingulise finantsvoo tüübi identifikaatorid

Vara soetamine/kohustuse tagasimaksmine	1
Vara realiseerimine/kohustuse võtmine	2

7) Tehingulise finantsvoo summa

Siin näidatakse aruandeperioodi jooksul toimunud tehingulise finantsvoo summa. Summa näidatakse aruande valuutas ümardatuna täisühikuteni.

Ain Paas

29. oktoober 2002

Mittetehinguliste finantsvoogude aruanne

1. Aruande valdkond

Aruandeperioodil bilansis toimunud mittetehingulised finantsvood.

Mittetehinguline finantsvoog on tekkepõhisest raamatupidamisest tulenev vara/kohustuste bilansilise väärtuse muutus, mis ei tulene vara soetamisest/realiseerimisest või kohustuste võtmisest/tagasimaksmisest.

Aruande valdkonda ei kuulu materiaalse ja immateriaalse põhivara amortisatsioon.

Kõik bilansilised muutused näidatakse aruandes lähtudes raamatupidamisarvestuse kahekordse kirjendamise põhimõttest (näiteks varades aktsiaportfelli väärtuse suurenemine aktsiate turuhinna tõusust tingituna ja kohustustes samaväärne omakapitali suurenemine).

2. Aruande esitamine

Ühe reana tuleb näidata nende varade või kohustuste mittetehinguliste finantsvoogude summa, mille identifikaatorid langevad kokku.

Aruande kood on 226.

3. Aruandeperiood

Aruandeperioodiks on kalendrikuu. Aruanne esitatakse kord kuus aruandeperioodi lõpu seisuga.

4. Aruande esitamise tähtaeg

10. (kümnes) pangapäev peale aruandeperioodi lõppu.

5. Aruanderea struktuur

- 1) kirje liik
- 2) eritingimus
- 3) aruande valuuta kood
- 4) riigi kood
- 5) klient
- 6) noteering
- 7) lepinguline tähtaeg
- 8) mittetehingulise finantsvoo liik
- 9) mittetehingulise finantsvoo, v.a valuutakursi muutusest tulenev, summa
- 10) valuutakursi muutusest tulenev mittetehingulise finantsvoo summa

1) Kirje liigi identifikaatorid

Vara

Sularaha	1
Intressimäära piiranguga sihtotstarbeline laen	2

Muu intressipiiranguga laen	3
Arvelduslaen	4
Muu laen	5
Muu nõue	6
Rahaturuinstrument	7
Investeeringimisfondi osak	8
Muu fikseeritud tulumääraga väärtpaber	9
Sidusettevõtja aktsia	10
Tütarettevõtja aktsia	11
Muu aktsia	12
Osa	13
Erastamisväärtpaber	14
Materiaalne ja immateriaalne põhivara	15
Muu vara	16

Kohustused

Üleõhioius	17
Muu nõudmiseni hoius	18
Tähtajaline hoius	19
Säästuhoius	20
Muu hoius	21
Arvelduslaen	22
Muu saadud laen	23
Rahaturu instrument	24
Muu väljaantud võlakiri	25
Laenu- ja välisabifondi ressurss	26
Omakapital	27
Muu kohustus	28

Kirje liigi "Rahaturuinstrument" all näidatakse ka rahaturufondi osak.

Kirje liigi "Muu vara" all näidatakse bilansikirjetel "Muud varad" ning "Viitlaekumised ja ettemakstud tulevaste perioodide kulud" kajastatud mittetehingulised finantsvood.

Kirje liigi "Muu kohustus" all näidatakse bilansikirjetel "Muud kohustused" ning "Viitvõlad ja ettemakstud tulevaste perioodide tulud" kajastatud mittetehingulised finantsvood.

2) Eritingimuse identifikaatorid

Allutatud nõue/kohustus	8
Pöördrepo/repo	7
Eelisaktsia	5
Eritingimused	4

3) Aruande valuuta kood

Siin näidatakse valuuta kood, milles vara või kohustus on nomineeritud või leping sõlmitud. Valuuta kood määratakse vastavalt rahvusvahelise standardi ISO 4217 valuutakoodide tabelile ja näidatakse suurte tähtedega.

4) Riigi kood

Siin näidatakse riigi kood kliendi või väärtpaberi emitendi residentsuse järgi. Riigi kood määratakse vastavalt rahvusvahelise standardi ISO 3166 riikide ja territooriumide kahtetäheliste koodide tabelile ning näidatakse suurte tähtedega. Kui kliendi või väärtpaberi emitendi residentsust pole võimalik identifitseerida, märgitakse koodiks XX.

5) Kliendi identifikaatorid

Keskvalitsus	1
Kohalik omavalitsus	2
Riiklik sotsiaalkindlustusfond	13
Muu eelarveväline fond	3
Kindlustusasutus ja pensionifond	4
Muu finantseerimisasutus	5
Krediitiasutus	6
Riigi või kohaliku omavalitsuse äriühing	7
Muu äriühing	8
Mittetulundusühing	9
Eraisik	10
Määramata	11
Keskpank	12

Väljaantud võlakirjade puhul on kliendiks võlakirja ostja. Aktsiate ja osade puhul määratakse kliendi identifikaator emitendi järgi.

Identifikaatorit 11 "Määramata" kasutatakse ainult kirje liikide "Materiaalne ja immateriaalne põhivara", "Omakapital" ning "Muu vara" ja "Muu kohustus" puhul, kui kliendi identifitseerimine ei ole võimalik.

6) Noteeringu identifikaatorid

Ei ole noteeritud	0
Noteeritud	1

Identifikaatorit 1 "Noteeritud" kasutatakse ainult väärtpaberibörsidel noteeritud aktsiate ja võlakirjade puhul. Ülejäänud vara ja kohustuste puhul märgitakse identifikaatoriks 0 (null).

7) Lepingulise tähtaja identifikaatorid

Tähtajata	1
Nõudmiseni	2
Kuni 1 aasta	31
1 kuni 2 aastat	6
Üle 2 aasta	32

Tähtaeg määratakse vara/kohustuse lepingujärgse tähtaja või võlakirja puhul kustutustähtaja alusel.

Identifikaatorit 1 "Tähtajata" kasutatakse ainult kirje liikide "Sularaha", "Materiaalne ja immateriaalne põhivara", "Omakapital", "Muu vara", "Muu kohustus" ning tähtaega mitte omavate väärtpaberite (nt aktsiad ja osad) puhul.

8) Mittetehingulise finantsvoo liigi identifikaatorid

Hinnamuutusest tulenev ümberhindlus	1
-------------------------------------	---

Valuutakursi muutusest tulenev ümberhindlus	2
Mahakandmine	3
Ümberklassifitseerimine	4
Aruandlusvigade korrigeerimine	5

Hinnamuutusest tulenev ümberhindlus

Hõlmab vara ja kohustuste hinna muutusest tulenevaid bilansilisi netofinantsvooge (näiteks noteeritud aktsiate ja võlakirjade väärtuse muutus tulenevalt nende noteeringute erinevusest aruandeperioodi alguses ja lõpul).

Valuutakursi muutusest tulenev ümberhindlus

Hõlmab neid bilansilisi netofinantsvooge (finantsvara/-kohustuste väärtuse netomuutus), mis tulenevad valuuta kursi muutusest. See puudutab ainult finantsvara/-kohustusi, mis on nomineeritud välisvaluutas (näiteks valuutalaenu/-võlakirja väärtuse muutus tulenevalt vastava valuuta kursi erinevusest aruandeperioodi alguses ja lõpul).

Mahakandmine

Hõlmab krediitdiasutuse bilansist osaliselt või täielikult mahakantud nii finants- kui mittefinantsvara. See võib tuleneda deebitori pankrotist või muudest kliendi maksevõimet puudutavatest asjaoludest. Materiaalse ja immateriaalse põhivara mahakandmise puhul võib põhjuseks olla tulekahju, üleujutus, vara kasutuskõlbmatuks muutumine jms.

Ümberklassifitseerimine

Hõlmab ümberklassifitseerimisi klientide, tähtaja, kliendi residentsuse või kirjete liikide lõikes (näiteks riigi äriühingu erastamine, laenu konverteerimine võlakirjaks, jms).

Aruandlusvigade korrigeerimine

Siin kajastatakse muutused, mis on tekkinud aruandlusvigade parandamisest. Aruandlusvea korrigeerimist aruandes ei näidata, kui tekkinud viga parandatakse kõigis aegrea osades, kus see esines (st krediitdiasutus saadab ebakorrektsete aruannete asemele uued aruanded).

9) Mittetehingulise finantsvoo, v.a valuutakursi muutusest tulenev, summa

Siin näidatakse mittetehingulise finantsvoo, v.a valuutakursi muutusest tulenev, summa (suurenemine (+) ja vähenemine (-) märgiga) aruande valuutas ümardatuna täisühikuteni. Valuutakursi muutusest tuleneva finantsvoo puhul märgitakse summaks 0 (null).

10) Valuutakursi muutusest tulenev mittetehingulise finantsvoo summa

Siin näidatakse ainult valuutakursi muutusest tulenev mittetehingulise finantsvoo summa (suurenemine (+) ja vähenemine (-) märgiga) Eesti kroonides ümardatuna täisühikuteni. Ülejäänud mittetehinguliste finantsvoo liikide puhul märgitakse summaks 0 (null).

Ain Paas

29. oktoober 2002

Mitteresidentidele müüdud ja neilt ostetud teenuste aruanne

1. Aruande valdkond

Mitteresidentidele müüdud ja neilt ostetud teenused.

2. Aruande esitamine

Ühe reana tuleb näidata nende mitteresidentidele müüdud ja neilt ostetud teenuste maksumuse summa, mille identifikaatorid langevad kokku.

Aruande kood on 221.

3. Aruandeperiood

Aruandeperioodiks on kvartal.

4. Aruande esitamise tähtaeg

10. (kümnes) pangapäev peale aruandeperioodi lõppu.

5. Aruanderea struktuur

- 1) kirje liik
- 2) riigi kood
- 3) kirje tüübi identifikaator
- 4) mitteresidentidele müüdud või neilt ostetud teenuste maksumus

1) Kirje liigi identifikaatorid

Side- ja kommunikatsiooniteenused	1
Arvuti- ja infoteenused	2
Konsultatsiooniteenused	3
Kasutusrent	4
Kindlustushüvitised, kahjutasud ja trahvid	5
Kindlustuspreemiad	6
Reklaami- ja marketingiteenused	7
Ehitusteenused	8
Posti- või kullerteenused	9
Pangateenused	10
Muud teenused	11

Side- ja kommunikatsiooniteenuste all näidatakse mitteresidentidelt saadud ja mitteresidentidele makstud summad telekommunikatsiooniteenuste (nt tele- ja raadiotranslatsioon, telegraaf-, teleksi- ja telefaksiside, SAT- ja kaabeltelevisioon, elektronpost, SWIFT jne) eest.

Arvuti- ja infoteenuste all näidatakse mitteresidentidelt saadud ja mitteresidentidele makstud summad andmebaaside kasutamise ja arendamise, andmetöötluse ja programmeerimise, riistvarakonsultatsioonide, tarkvara juurutamise jms eest. Samuti kajastatakse siin uudisteagentuuridega seotud teenused.

Konsultatsiooniteenuste all näidatakse mitteresidentidelt saadud ja mitteresidentidele makstud summad seoses raamatupidamis- ja majandusarvestusteenustega, ettevõtte finantsjuhtimis- ja maksukonsultatsioonidega, avalike suhetega, audiitoriteenustega jms.

Kasutusrendi all näidatakse mitteresidentidelt saadud ja mitteresidentidele makstud summad seoses renditehingutega, kus rentnik kasutab vara lepinguperioodi kestel ning lepingu lõppedes tagastab selle rendileandjale.

Kindlustushüvitiste, kahjutasude ja trahvide all näidatakse mitteresidentidelt saadud ja mitteresidentidele makstud kindlustushüvitised, kahjutasud ja trahvid.

Kindlustusteenuste all näidatakse mitteresidentidele makstud kindlustuspreemiad, st kindlustuslepingute (poliiside) eest makstud summad eesmärgil anda kindlustusseltsidele osa vastutusest võimalikest õnnetusjuhtumitest tulenevate kahjude eest.

Reklaami- ja marketingiteenuste all näidatakse mitteresidentidele makstud summad seoses reklaami tellimisega, osavõttudega messidelt ja näitustelt, turu- ja avaliku arvamuse uuringutega jms reklaami- ja marketingialaste teenustega.

Ehitusteenuste all näidatakse ehitusteenuste (ehitus ja remont) ost mitteresidentidelt. Samuti kajastatakse siin projekteerimiste eest makstud summad. Kui ehitusteenuse maksumus hõlmab endas ka ehitusmaterjali maksumust, kajastatakse selle kirje all võimaluse korral ainult ostetud teenus.

Posti- ja kullerteenuste all näidatakse mitteresidentidelt saadud ja mitteresidentidele makstud summad seoses posti- ja kullerteenustega.

Pangateenuste all näidatakse kasumiaruande kirjetel "Teenustasutulu" ja "Teenustasukulu" mitteresidentidega seotud summad.

Muude teenuste all näidatakse kõik mitteresidentidelt saadud ja mitteresidentidele makstud summad muude teenuste eest, mis ei ole hõlmatud eelnevate kirjete alla.

2) Riigi kood

Siin näidatakse riigi kood kliendi residentsuse järgi. Riigi kood määratakse vastavalt rahvusvahelise standardi ISO 3166 riikide ja territooriumide kahetäheliste koodide tabelile ja näidatakse suurte tähtedega. Kui mitteresidentidest kliendi riigi koodi pole võimalik identifitseerida, märgitakse koodiks XX.

3) Kirje tüübi identifikaatorid

Mitteresidentidelt ostetud teenus	1
Mitteresidentidele müüdud teenus	2

4) Mitteresidentidele müüdud või neilt ostetud teenuste maksumus

Siin näidatakse mitteresidentidele müüdud või neilt ostetud teenuste maksumus Eesti kroonides ümardatuna täisühikuteni.

Ain Paas

29. oktoober 2002

Aruannetes kasutatavad mõisted

KLIENTIDE LIIGID

Keskvalitsus. Keskvalitsuse all peetakse silmas järgnevaid institutsioone:

- a) põhiseaduslikest institutsioonidest Riigikogu, Vabariigi President, Riigikontroll, Õiguskantsler ja Riigikohus;
- b) avalik-õiguslikud juriidilised isikud, v.a. Tagatisfond, Eesti Liikluskindlustuse Fond, Hüvitusfond, Eesti Haigekassa, Eesti Töötukassa ning avalik-õiguslikud kutseühendused;
- c) Riigikantselei, ministeeriumid ja maavalitsused ning nende valitsemisala asutused (siia kuuluvad muuhulgas ka saatkonnad ja konsulaadid).

Riiklikud sotsiaalkindlustusfondid. Riiklike sotsiaalkindlustusfondide all mõistetakse riiklikku tervisekindlustuse ja töötuskindlustuse süsteemi. Siia kuuluvad Eesti Haigekassa ja Eesti Töötukassa.

Muud eelarvevälised fondid. Muude eelarveväliste fondide all mõistetakse mitmesuguseid keskvalitsuse ja kohalike omavalitsuste poolt loodud sihtasutusi.

Kohalik omavalitsus. Kohaliku omavalitsuse tasand hõlmab kohalikke omavalitsusüksusi, sh nende hallatavaid munitsipaalasutusi.

(Üksuste klassifitseerimise lihtsustamiseks eelnimetatud klientide liikide lõikes edastab Eesti Pank krediidasutustele 2 korda aastas nimekirja valitsussektori üksustest.)

Krediidasutused. Krediidasutuste all mõistetakse äriühinguid vastavalt krediidasutuste seaduse §-le 3.

Kindlustusasutused ja pensionifondid. Kindlustusasutuste all mõistetakse juriidilisi isikuid, kelle kindlustustegevuse põhiliik on vastavalt kindlustustegevuse seaduse §-le 8 kahjukindlustus, elukindlustus või edasikindlustus. Pensionifondide all mõistetakse investeerimisfonde vastavalt kogumispensionide seaduse §-le 4.

Muud finantseerimisasutused. Muude finantseerimisasutuste all mõistetakse äriühinguid vastavalt krediidasutuste seaduse §-le 5, v.a kindlustusasutused ja pensionifondid. Siia kuuluvad kajastamisele nt laenu- ja hoiuühistud, mitmesugused investeerimisfondid, liisingettevõtted, valuutavahetused, börsid, Tagatisfond, maaklerfirmad (sh kindlustusmaaklerid), finantskonsultatsioonid pakkuvad ettevõtted, jne.

Mittetulundusühingud. Mittetulundusühingute all mõistetakse isikute vabatahtlikke ühendusi, eraõiguslikke juriidilisi isikuid, mis võivad tegeleda kaupade või teenuste pakkumisega tasuta või tasu eest, kuid mille eesmärgiks või põhitegevuseks ei või olla majandustegevuse kaudu tulu saamine. Siia kuuluvad mitmesugused liikmesorganisatsioonid ühenduste, liikumiste, liitude, erakapitalil põhinevate sihtotstarbeliste fondide, ühingute, ühistute, klubide ja seltside näol. Õiguslikust vormist

lähtuvalt kuuluvad siia kõik eraõiguslikud juriidilised isikud vastavalt mittetulundusühingute seaduse §-le 1 ja sihtasutuste seaduse §-le 1, v.a need sihtasutused, mis kuuluvad kajastamisele kohalike omavalitsuste ja muude eelarveväliste fondide all.

Riigi ja kohaliku omavalitsuse äriühingud. Riigi- ja kohaliku omavalitsuse äriühingute all mõistetakse äriühinguid, mis kuuluvad keskvalitsuse ja kohaliku omavalitsuse valitseva mõju (kontrolli) alla. Kontroll selliste juriidiliste isikute üle võib olla saavutatud kas otseselt osaluse kaudu (riigile või kohalikule omavalitsusele kuulub 100% aktsiatest või osadest või enamotsustusõigus) või kaudselt seadusandluse kaudu, mis annab riigile või kohalikule omavalitsusele õiguse määrata äriühingu tegevuspoliitikat või nimetada selle juhtivaid töötajaid. Siia kuuluvad ka ümberkujundamata riigi- ja munitsipaalettevõtted. Siia kuulub nt Riigimetsa Majandamise Keskus.

Muud äriühingud. Muude äriühingute all mõistetakse ülejäänud äriühinguid (täisühingud, usaldusühingud, osahingud, aktsiaseltsid, tulundusühistud), milliseid ei ole eelnevate klienditüüpide all käsitletud. Siia kuuluvad ka füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on tööandjaks vähemalt ühele töötajale.

Eraisikud. Eraisikute all mõistetakse füüsilisi isikuid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid, kes ei ole tööandjaks mitte ühelegi töötajale. Siin kajastatakse ka füüsilistest isikutest ettevõtjad, kui palgatud töötajate olemasolu ei ole võimalik kindlaks teha.

RESIDENTSUS

Resident:

- 1) Eesti Vabariigi riigiorganid ja asutused kõige laiemas tähenduses (seadusandlik, täidesaatev ja kohtuvõim ning nende asutused, põhiseaduslikud institutsioonid), samuti kohalikud omavalitsusüksused ja nende asutused;
- 2) Välisriikides asuvad Eesti diplomaatilised, konsulaar- ja teised ametlikud esindused, samuti muud majandus- ja kommertstegevusega mittetegelevad Eesti asutuste ja organisatsioonide esindused välismaal;
- 3) Eesti Vabariigi seadustega loodud avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja nende asutused;
- 4) Eestis registreeritud eraõiguslikud juriidilised isikud;
- 5) Eesti õiguskorraga lubatud Eestis asutatud ja tegutsevad osalist õigusvõimet omavad isikute ühendused ja organisatsioonid, mis ei ole juriidilised isikud;
- 6) Eestis registreeritud välismaa juriidiliste isikute filiaalid ja esindused;
- 7) Füüsilised isikud:
 - a) Eestis elavad Eesti kodanikud;
 - b) Eestis elavad välismaalased, kellel on alaline elamisluba;
 - c) Eestis elavad välismaalased, kellel on tähtajaline elamisluba vähemalt üheks aastaks;
 - d) Välisriikides õppivad või ravil viibivad punktides a kuni c nimetatud isikud, sõltumata õpingute või ravi kestvusest;
 - e) Välisriigis viibivad, immuniteti ja diplomaatilisi privileege kasutavad Eesti Vabariigi diplomaadid, sõjaväelased, konsulaar- ja teiste ametlike esinduste töötajad ja nende perekonnaliikmed.

Mitteresident:

Kõik ülejäänud isikud, kes pole hõlmatud mõiste “resident” all.

RESSURSSIDE LIIGID

Nõudmiseni hoius:

- on ette nähtud arveldusteks;
- on tähtajatu;
- hoiustatud vahendeid võib vabalt (24-tunnilise etteteatamisega) kasutada ja käsutada;
- võimalik on hoiuse negatiivne jääk, st arvelduslaen;
- võib teha pidevalt juurdemakseid

Tähtajaline hoius:

- on ette nähtud raha hoiustamiseks;
- ei ole ette nähtud arveldusteks kolmandate isikutega;
- hoiustamise tähtaeg on lepinguliselt fikseeritud;
- hoiustatud summa suurus on lepinguliselt fikseeritud ning seda ei saa muuta;
- lepingutingimuste rikkumisega kaasnevad trahvisanktsioonid (nt madalam intress).

Säästuhoius:

- on ette nähtud raha kogumiseks ja hoiustamiseks;
- ei ole ettenähtud arveldusteks kolmandate isikutega;
- hoiustamise tähtaeg võib olla seotud mingi eritingimusega (nt pulmapäev, kindla rahasumma kogunemine arvele);
- arve avamiseks on vajalik krediitiasutuse poolt fikseeritud minimaalse rahasumma hoiustamine;
- hoiustatud summat võib suurendada;
- lepingutingimuste rikkumisega kaasnevad trahvisanktsioonid;
- hoiuse väljavõtmisel võib olla etteteatamise nõue.

Üleööhoius. Hoius, mida võib tema paigutamisele järgneval pangapäeval kasutada ning mis ei ole mõeldud arveldamiseks.

Repo-tehing. Tehing, mille käigus aruandev krediitiasutus müüb väärtpabereid kohustusega need (või sarnased väärtpaberid) fikseeritud hinnaga kokkulepitud ajal tagasi osta. Siin kategoorias kuuluvad kajastamisele ka väärtpaberite müügi/tagasiostu tehingud ja väärtpaberite laenamise tehingud.

Muu hoiuse all mõistetakse hoiust, mida ei saa identifitseerida kui nõudmiseni, tähtajalist või säästuhoiust (nt tagatishoius).

Valitsuse laenufondi ressurss. Valitsuse laenufondi ressursi all mõistetakse valitsuse poolt krediitiasutustele sihtotstarbelisteks laenudeks eraldatud vahendeid. Nt Põllumajanduse ja maaelu arendamise ja krediteerimise fond, Üliõpilaslaenu fond, Eluasemelaenu fond, STF-d (Systemic Transformation Facilities).

Valitsuse välisabifondi ressurss. Valitsuse välisabifondi ressursi all mõistetakse mitmesuguste välisabi programmide raames riiki saabunud kaupade müügist saadud vahendeid Eesti kroonides. Sellised vahendid võivad olla kas tagastatavad või

tagastamatud ning nende kasutamine toimub vastavalt välisabi andja ja selle saaja vastastikusele kokkuleppele.

Allutatud laen/võlakiri. Nõue krediidasutuse vastu, mis krediidasutuse lõpetamise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast kõigi teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist.

LAENUDE LIIGID

Arvelduslaen. Arvelduslaen ehk krediidiliin on kliendi käsutuses olev laenuressurs, mida kasutades võib kliendi arvelduskonto saldo kokkuleppel pangaga olla teatud perioodi jooksul avatud krediidiliini ulatuses negatiivne. Arvelduslaenu puhul peab olema garanteeritud igakuine laekumine kliendi arvelduskontole.

Intressimäära piiranguga sihtotstarbeline laen. Intressimäära piiranguga sihtotstarbeline laen on laen, mis antakse välja sihtotstarbelise ressursi arvelt ning laenu ja ressursi intresside marginaal on piiratud. Siia kuuluvad ka liigilise sihtotstarbelisusega laenud, kui nende intressimarginaal on piiratud. Laenud, mille ressurss on küll sihtotstarbeline, kuid intressimarginaal on piiramata, kajastatakse turuintressimääraga laenudena.

Muu intressimäära piiranguga laen. Muu intressimäära piiranguga laen on laen, mis antakse turuintressist madalama intressiga (nt laen krediidasutusega ühte kontserni kuuluvale äriühingule).

Allutatud nõue. Krediidasutuse nõue, mis võlgniku lõpetamise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse enne kõigi teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist.

Muu laen. Muu laen on laen, mida ei saa identifitseerida kui intressimäära piiranguga sihtotstarbelist laenu, muud intressimäära piiranguga laenu, arvelduslaenu või allutatud nõuet.

Pöördrepo-tehing. Tehing, mille käigus aruandev krediidasutus ostab väärtpabereid kohustusega need (või sarnased väärtpaberid) fikseeritud hinnaga kokkulepitud ajal tagasi müüa. Siin kategoorias kuuluvad kajastamisele ka väärtpaberite ostu/tagasimüügi tehingud ja väärtpaberite laenamise tehingud.

VÄÄRTPABERITE LIIGID

Väärtpaber. Väärtpaberi all mõistetakse dokumenti, milles on dokumenteeritud eraõigus sellisel viisil, et selle õiguse maksmapanekuks on tingimata vajalik nimetatud dokumenti omada (nt aktsia, võlakiri, obligatsioon, investeerimisfondi osatäht jms).

Fikseeritud tulumääraga väärtpaber. Fikseeritud tulumääraga on sellised väärtpaberid, mille tulumäär (intressimäär) on kas otseselt fikseeritud või vahetult seotud kindla faktoriga (nt pankadevahelise turu intressimääraga).

Võlakiri. Võlakiri on nõudeõigust tõendav väärtpaber, mis sisaldab laenuvõtja kohustust maksta laen kokkulepitud tähtajal laenuandjale tagasi ning tasuda intressid.

Aksia. Aksia on omandiõigust tõendav väärtpaber, mis annab selle omanikule (aktsionärile) õiguse osaleda aktsionäride üldkoosolekul, kasumi ja aktsiaseltsi lõpetamisel allesjäänud vara jaotamisel ning muud seaduse ja põhikirjaga ettenähtud õigused.

Eelisaktsia. Eelisaktsia on privilegeeritud aktsia (kindlustatud dividendidega eeliskorras), millel puudub hääleõigus.

Osa. Osa näitab selle omaniku (osaniku) osaluse suurust osaühingu kapitalis. Osa annab osanikule õiguse osaleda osaühingu juhtimises, kasumi ja osaühingu lõpetamisel allesjäänud vara jaotamisel ning muud seaduses ja põhikirjas ettenähtud õigused.

Sidusettevõtja - kui üks äriühing osaleb teises äriühingus eesmärgiga luua püsivaid sidemeid, nimetatakse ühingut, kus ta osaleb, sidusettevõtjaks, kui osalev ühing ise või ühe või mitme tütarettevõtja kaudu omab 20-50% teise äriühingu hääleõigusega aktsiatest või osadest.

Emaettevõtja ja tütarettevõtja all mõistetakse äriühinguid vastavalt krediitiasutuste seaduse §-le 7.

Rahaturuinstrument. Rahaturul kaubeldav kõrge likviidsusega ning madala intressi- ja krediidiriskiga võlainstrument. Rahaturuinstrumendina käsitletakse ka rahaturufondi osakut.

Investeerimisfondi osak on väärtpaber, mis väljendab kaasomandi osa lepingulise fondi varast.

Ain Paas
29. oktoober 2002